

Valyuta ehtiyatlarına və müsbət reytingə əsaslanan sabitlik

İqtisadi potensialı və təbii ehtiyatlarından strateji şəkildə faydalanan Azərbaycan sabitlik və rifah ölkəsi statusunun daşıyıcısıdır. Ölkənin valyuta ehtiyatları tarixi maksimuma çataraq 80 milyard ABŞ dollarını ötüb və ilin sonuna doğru 83,5 milyard dollara yüksəlib. Xarici dövlət borcu isə cəmi 4,89 milyard dollar səviyyəsindədir – yəni ÜDM-in təxminən 6 faizi. Beləliklə, valyuta ehtiyatlarımız xarici borcumuzu 16 dəfədən çox üstələyir. Bu nisbət dünyada nadir rast gəlinən, olduqca sağlam bir maliyyə mövqeyini ifadə edir və ölkənin xarici şoklara qarşı yüksək dayanıqlılığının göstəricisidir.

Azərbaycanın valyuta ehtiyatlarının bu səviyyədə zənginliyi bir neçə strateji amilin nəticəsidir. İlk növbədə, Dövlət Neft Fondu (ARDNF) və Mərkəzi Bank ehtiyatlarının sistemli toplanması sayəsində ölkə güclü maliyyə “yastığı” formalaşdırıb. Beynəlxalq mütəxəssislər qeyd edirlər ki, Azərbaycan müstəsna xarici və fiskal buferlərə malikdir – yəni böyük həcmdə suveren fond aktivləri və çox aşağı dövlət borcu sayəsində maliyyə baxımından risklərə qarşı dayanıqlıdır.

“S&P Global Ratings” agentliyi də Azərbaycanın məhz əlamətdar həcmdə fiskal və xarici ehtiyatlar saxladığını vurğulayır. Ehtiyatların ÜDM-dən də böyük olması və borcu dəfələrlə üstələməsi iqtisadiyyatın qlobal təlatümlər zamanı özünü sığortalaya bilməsi deməkdir. Məhz bu sayədə son illərdə neft qiymətlərində dalğalanmalar və geosiyasi gərginliklər fonunda belə Azərbaycan makroiqtisadi sabitliyini qoruyub saxlaya bilmişdir.

Toplanmış böyük ehtiyatlar, eyni zamanda, ölkənin kredit reytinginə müsbət təsir göstərən əsas amillərdəndir. Yüksək valyuta ehtiyatları və aşağı borc yükü Azərbaycanın beynəlxalq öhdəliklərini rahatlıqla yerinə yetirə biləcəyinə işarədir. Bu da xarici investorların etimadını artırır və ölkəmizin etibarlı borcalan imicini

Ekspert rəyi

Xalid KƏRİMLİ,
iqtidadçı-ekspert

Azərbaycanın valyuta ehtiyatları 80 milyard dolları ötüb və hazırda təxminən 80–84 milyard dollar aralığında qiymətləndirilir. Son bir il ərzində ehtiyatlarda 12–13 milyard dollar həcmində artım müşahidə olunub. Dekabr ayı üzrə yekun məlumatlar açıqlanandan sonra bu rəqəmlər daha dəqiq bəlli olacaq. Neft Fondu və Mərkəzi Bank tərəfindən rəsmi göstəricilər təqdim edildikdən sonra yekun nəticələr formalaşacaq.

Bu artımın əsas səbəblərindən biri Dövlət Neft Fondunun investisiya portfelinin uğurlu nəticələr göstərməsidir. Xüsusilə qızıla və səhm bazarlarına yönəldilən investisiyalar əhəmiyyətli gəlir gətirib.

gücləndirir. “Moody’s” reyting agentliyi qeyd edir ki, Azərbaycanın minimal borc yükü və müsbət xalis aktiv mövqeyi ilə xarakterizə olunan güclü maliyyə çərçivəsi, çox yüksək borc ödəmə qabiliyyəti ilə birləşərək ölkənin dayanıqlılığını təmin edir. Yəni dövlətin borcu az, ehtiyatı çox olması Azərbaycanın maliyyə sistemini potensial sarsıntılardan qoruyur.

Belə güclü makroiqtisadi göstəricilər nəticəsində aparıcı qlobal reyting agentlikləri son dövrdə Azərbaycanla bağlı qiymətləndirmələrini yüksəldiblər. “Fitch Ratings” 2024-cü ildə Azərbaycanın suveren kredit reytingini “BB+” səviyyəsindən “BBB-” səviyyəsinə qaldıraraq investisiya dərəcəsinə yüksəltdi. 2025-ci ilin iyulunda isə “Moody’s” Azərbaycanın reytingini “Ba1”-dən “Baa3” səviyyəsinə (investisiya dərəcəsi) yüksəldib proqnozunu müsbət etdi. Nəticədə, 3 böyük agentlikdən ikisi artıq Azərbaycana investisiya səviyyəli kredit reytingi verir ki, bu da tarixi bir nailiyyətdir.

“Standard & Poor’s (S&P) Global Ratings” hələlik Azərbaycanın reytingini “BB+” səviyyəsində saxlayır. Bununla belə, S&P 2025-ci ilin dekabrında ölkəmiz üzrə reyting proqnozunu “sabit”-dən “müsbət”ə yüksəldib. Bu, agentliyin yaxın gələcəkdə Azərbaycanın reytingini artırmaq ehtimalını göstərməsidir. S&P, həmçinin Azərbaycanın əlamətdar həcmdə valyuta aktivlərinə, xalis kreditor mövqeyinə və aşağı dövlət borcuna malik olmasını ölkənin kredit etibarını gücləndirən əsas amillərdən biri kimi qeyd edir.

Bu reytinglər arasında “Fitch” və “Moody’s”-in verdiyi investisiya dərəcəli qiymətlər Azərbaycanın kredit etibarlılığının beynəlxalq aləmdə təsdiqi deməkdir. Ölkə artıq qlobal investorlar üçün etibarlı borcalan statusunu qazanıb. Maliyyə Nazirliyi bildirir ki, agentliklərin bu müsbət qərarları ölkənin dayanıqlı iqtisadi artımına və fundamental makroiqtisadi trendlərinə əsaslanır. Həqiqətən də “Fitch” və “Moody’s” Azərbaycanın güclü büdcə göstəricilərini, valyuta ehtiyatlarındakı əhəmiyyətli artımı və aşağı dövlət borcunu xüsusilə vurğulayır – bu amillər iqtisadiyyatın xarici şoklara qarşı davamlılığını təmin edir.

Prezident İlham Əliyev 31 dekabr 2025-ci il tarixli Yeni il müraciətində əldə olunmuş iqtisadi nailiyyətlərin hər bir Azərbaycan vətəndaşı üçün qürur mənbəyi olduğunu bildirib. Valyuta ehtiyatlarımızın

Eyni zamanda, makromaliyyə sabitliyinin qorunması Mərkəzi Bankın ehtiyatlarının da artmasına şərait yaradıb. Təbii ki, valyuta ehtiyatlarının artması və xarici valyutada olan dövlət borcunun aşağı səviyyədə qalması ölkə üçün ciddi maliyyə rahatlığı yaradır. Çünki dövlət borcunun daxili ehtiyatlar hesabına ödənilməsi ölkənin maliyyə sağlamlığının əsas göstəricilərindən biridir.

Digər mühüm məqam ondan ibarətdir ki, beynəlxalq reyting agentliklərinin Azərbaycanın kredit reytingini yüksəltməsi ölkəmiz üçün yeni maliyyə imkanları açır. Yüksək kredit reytingi həm dövlət müəssisələrinə, həm investisiya layihələrinə, həm də borc cəlb etmə prosesinə müsbət təsir göstərir. Risk səviyyəsi aşağı olduqda borcverən tərəflər daha münasib faiz dərəcələri təklif edirlər. Bu baxımdan investisiya reytingimizin yüksəlməsi dövlət və dövlətə məxsus müəssisələrin daha aşağı faizlə maliyyə resursları cəlb etmə imkanlarını genişləndirir.

rekord səviyyəyə çatması və borcun minimuma enməsi ölkənin maliyyə müstəqilliyini gücləndirir, gələcək nəsillər üçün möhkəm iqtisadi təməl yaradır. Aparıcı reyting agentliklərinin müsbət rəyləri isə Azərbaycanın düzgün yolda olduğuna dair beynəlxalq təsdiqdir. Bu reytinglər həm də xarici investorlar, kredit qurumları və beynəlxalq ictimaiyyət üçün önəmli siqnaldır. Azərbaycan iqtisadiyyatı etibarlı, dayanıqlı və sərmayə üçün cəlbedicidir.

Beləliklə, 2025-ci ilin yekunlarına əsasən Azərbaycan həm misilsiz valyuta ehtiyatlarına, həm də beynəlxalq maliyyə qurumlarının yüksək etimadına malikdir. Neft gəlirlərinin ağıllı idarə olunması, borc yükünün aşağı saxlanması və iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi kimi strateji yanaşmalar öz bəhrəsini verir. Gələcək illərdə də bu müsbət meyillərin davam etməsi və reytinglərin daha da yüksəlməsi gözlənilir. İctimaiyyət üçün isə bu, ölkənin iqtisadi sabitliyinin və beynəlxalq nüfuzunun getdikcə möhkəmlənməsi deməkdir. Bu isə hər bir vətəndaşın rifahına dolayı yolla öz töhfəsini verir.

Nurlan ABDALOV

XQ